

Na temelju članka 40. Statuta Hrvatskog kinološkog saveza, a u skladu sa člankom 4. Pravilnika o radu Povjerenstva za športsku radnu kinologiju, Povjerenstvo za športsku radnu kinologiju na svojoj sjednici održanoj 2012. godine, donijelo je Pravilnik za provođenje ispita po nacionalnim programima za športske radne pse.

Pravilnik za provođenje ispita po nacionalnim programima za športske radne pse

Članak 1.

Pravilnikom za provođenje ispita po nacionalnim programima za športske radne pse (u daljnjem tekstu: Pravilnik) utvrđuje se način održavanja tečajeva i ispita po nacionalnim programima za športske radne pse.

Primjenjuje se na području djelovanja Hrvatskog kinološkog saveza (u daljnjem tekstu: HKS).

Članak 2.

Nacionalni ispiti za športske radne pse imaju zadatke:

- širiti kinološku kulturu među građanstvom, a posebno među vlasnicima pasa koji su to postali prvi puta,
- izvršiti socijalizaciju pasa i postupno pripremiti pse za polaganje viših ispita po međunarodnim pravilima za ispite (IPO),
- pokrenuti aktivnosti oko školovanja športskih pasa u udrugama koje nemaju veće iskustvo u radu sa športskim psima.

Članak 3.

Nacionalni ispiti školovanja pasa su:

<i>Nacionalni program–osnovne pripreme</i>	<i>NP-OP</i>
<i>Nacionalni program-osnovnog školovanja</i>	<i>NP-A</i>

Za sadržaj i način provođenja ispita po nacionalnom programu nadležno je Povjerenstvo za športsku radnu kinologiju (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo).

Članak 4.

Minimalna starost za pristupanje ispitu:

<i>NP-OP</i>	<i>10 mjeseci</i>
<i>NP-A</i>	<i>12 mjeseci</i>

Članak 5.

Članicama HKS-a preporučuje se da putem tečajeva za školovanje športskih pasa po nacionalnim programima i međunarodnim ispitima doprinose razvoju športske radne kinologije (u daljnjem tekstu: ŠRK) na području djelovanja HKS-a.

U kinološkim udrugama tečajeve za školovanje pasa mogu voditi samo pojedinci koji su stekli zvanje voditelj tečaja što dokazuju iskaznicom o stručnom kadru ŠRK i stažisti pripravnici pod stručnim vodstvom mentora.

Članak 6.

Ispiti koji se odvijaju po nacionalnim programima i FCI programima, osim IPO-V i IPO - 1-3 prijavljuju se Povjerenstvu osam dana prije održavanja. Oni ne moraju biti obuhvaćeni kalendarom ispita za tekuću godinu. Organizator predlaže suca i markiranta koje Povjerenstvo u pravilu potvrđuje.

Članak 7.

Planirani ispiti za narednu godinu IPO-V, IPO-1, IPO-2 i IPO-3 trebaju članice pravovremeno prijaviti Povjerenstvu do 15. listopada tekuće godine.

Na temelju tih prijava Povjerenstvo će izraditi kalendar ispita za narednu godinu.

Uvrštavanjem u kalendar ispita ŠRK smatra se da je ispit odobren i posebne suglasnosti neće se izdavati.

Članak 8.

Pri utvrđivanju kalendara ispita prednost se daje po redoslijedu prijava, odnosno prednost se daje prema značaju priredbe (CACIT, CACT, izborna, klupska, ispit).

Odjavu ispita kinološka organizacija odnosno klub može učiniti najkasnije osam dana prije zakazanog termina. O odjavi izvješćuje Povjerenstvo, suce, tragopolagače, markirante i kandidate.

Ukoliko se odjava ne izvrši na propisani način, kinološka organizacija može izgubiti pravo na organiziranje ispita za sljedeću godinu.

Članak 9.

Kalendar ispita izrađuje se najkasnije do 15. siječnja, a dostavlja se svim kinološkim organizacijama, sucima, markirantima, tragopolagačima, sudačkim pripravnici i organizatorima priredbi najkasnije do kraja siječnja tekuće godine. U slučaju objavljivanja na web-stranicama HKS-a, kalendar nije potrebno dostavljati.

Povjerenstvo delegira suce, tragopolagače i markirante, vodeći računa o njihovom dosadašnjem iskustvu i stečenoj kvalifikaciji odnosno kategoriji.

Svi kandidati za ispit dužni su popunjenu prijavnicu dostaviti organizatoru deset dana prije održavanja.

Organizator priredbe dužan je prijaviti listu kandidata Povjerenstvu osam dana prije datuma održavanja priredbe utvrđene kalendarom aktivnosti.

Članak 10.

Na ispitima sude suci kojima je Povjerenstvo izdalo suglasnost. Za suce navedene u kalendaru priredbi, kojeg donosi Povjerenstvo, neće se posebno izdavati suglasnost za suđenje.

Sudac koji je pozvan suditi izvan područja djelovanja HKS-a mora imati pisanu suglasnost HKS-a, koju za njega zatraži organizator priredbe preko svoga NKS-a koji je članica Međunarodne kinološke organizacije (Federation Cynologique Internationale – FCI). Organizator priredbe koji je članica HKS-a može pozvati suca iz inozemstva uz prethodnu suglasnost HKS-a.

Članak 11.

Odredbe navedene u članku 10. primjenjuju se i na markirante.

Članak 12.

Na ispitima moraju biti omogućeni podjednaki uvjeti za sve učesnike, osim onih na koje se ne može utjecati tijekom ispita (promjena vremenskih prilika i slično).

Organizator je dužan osigurati sve uvjete za normalno odvijanje ispita (dovoljna udaljenost gledatelja, mir za psa na odležavanju, korektan odnos publike i slično).

Članak 13.

Ispiti po programima u kojima se postavlja trag, ne mogu se održavati na terenu gdje je trava viša od 40 cm, osim mjestimično, kao ni po snijegu koji pokriva dvije trećine od cijele površine. Ispit na tragu ne može se održati ukoliko je veći dio terena pod vodom. Sudac na licu mjesta donosi konačnu odluku je li teren uvjetan za postavljanje i izradu traga. Tragovi na natjecanjima se izuzimaju iz navedenih uvjeta. Postavljač traga se na početku traga zadržava 30 sekundi.

Članak 14.

Vodič s psom koji na natjecanjima u Hrvatskoj dva puta osvoji kandidaturu CACT-HR za nacionalnog šampiona u radu stekao je uvjete za naslov šampion Hrvatske u radu za sportske radne pse.

Zamolbu za dodjeljivanje naslova upućuje Povjerenstvu.

Zamolba sadržava podatke kada i gdje je osvojena kandidatura, s kojim brojem bodova (A + B + C) i ocjenom, tko je bio sudac i organizator natjecanja. Zamolbi se prilaže preslika radne knjižice iz koje su vidljivi podaci navedeni u zamolbi. Nakon provjere podataka Povjerenstvo (tajništvo HKS-a) će izdati povelju o stjecanju naslova šampion Hrvatske u radu.

Uvjeti za stjecanje kandidature navedeni su u Propozicijama za prvenstvo Hrvatske u ŠRK.

Članak 15.

Svi učesnici ispita, vodič, markirant, postavljač traga i sudac moraju imati uplaćenu članarinu HKS-a za tekuću godinu, što dokazuju članskom iskaznicom i uplaćenu kotizaciju za pristup ispitu. Uplatu članarine i kotizacije provjerava voditelj ispita.

Članak 16.

Prije izvođenja vježbi na tragu, poslušnosti i obrane vodič predstavlja sucu sebe i svog psa u osnovnom položaju. Po završetku vježbi na tragu, poslušnosti i obrane vodič odjavljuje sebe i svog psa, veže psa i pričekava ocjenu suca. Nakon toga vodič sa psom pristupa identifikaciji.

Članak 17.

Prije početka vježbi poslušnosti organizator mora omogućiti svakom vodiču i psu da nakratko (5 minuta – pojedinačno ili grupno) upoznaju teren i pomagala.

Na natjecanjima nije moguće vježbati sa službenim markirantom tzv. proba markiranta.

Organizator je dužan osigurati teren i sljedeća pomagala:

- *tablicu za označavanje početka traga;*
- *predmete za trag;*
- *prepreku visine 1 metar;*
- *"A" prepreku visine 1,8 m;*
- *dva odloživa mjesta s oznakom koje označavaju mjesto odležavanja ženki i mužjaka ;*
- *držač za predmete namijenjene donišanju;*
- *drvene predmete za donišanje 650 g, 1000 g, 2000 g;*
- *startni pištolj – 2 komada, 6 mm kalibar i municiju,*
- *teren veličine oko 100 × 50 koraka,*
- *skrivališta 6 kom.*
- *grupu ljudi (četiri osobe)*

Članak 18.

Troškove suca, tragopolagača, markiranta i kontrolora, snosi organizator ispita prema cjeniku HKS-a za tekuću godinu.

Članak 19.

Nakon završetka ispita organizator i sudac sastavljaju izvješće o održanom ispitu i dostavljaju ga Povjerenstvu, a po jedan primjerak ostaje organizatoru i sucu.

Izvješće mora biti dostavljeno tajništvu HKS-a najkasnije tri dana po održanom ispitu.

Ukoliko se izvješće ne dostavi u roku, Povjerenstvo može uskratiti suglasnost za održavanje ispita u sljedećem ispitnom roku.

Članak 20.

Ispiti se održavaju u skladu s postojećim pravilnicima FCI-a i HKS-a.

Natjecanja za državno prvenstvo bit će posebno regulirana Propozicijama prvenstva Hrvatske u ŠRK.

Članak 21.

Potrebna tumačenja daje Povjerenstvo. Za sve ono što nije određeno ovim Pravilni-kom primjenjuju se odredbe Pravilnika za provođenje međunarodnih ispita za športske radne pse FCI-a.

Članak 22.

Sadržaj vježbi poslušnosti, po nacionalnim programima

NP-OP (osnovne pripreme)

R. br.	Vježbe	Bodovi
1.	Praćenje na povodniku	20
2.	Sjedi iz normalnog koraka	10
3.	Lezi iz normalnog koraka	10
4.	Lezi iz normalnog koraka s dolaskom	10
5.	Odležavanje s ometanjem	10
	Ukupno:	60

NP-A (osnovno školovanje)

R. br.	Vježbe	Bodovi
1.	Praćenje na povodniku	15
2.	Slobodno praćenje	15
3.	Sjedi iz normalnog koraka	10
4.	Lezi iz normalnog koraka s dolaskom	10
5.	Odležavanje s ometanjem	10
	Ukupno:	60

Opće odredbe

Sudac daje uputu za početak vježbe, pozivanje psa, stavljanje u položaj 'mjesto' i 'sjedi' kod odlaganja. Sve ostalo, kao okreti, skretanja, zaustavljanje, promjene ritma hodanja itd. izvode se bez upute.

Zapovijedi su normalno izgovorene, kratke i sastoje se od jedne riječi. Mogu biti na bilo kojem jeziku, ali uvijek iste za određenu radnju. Ako pas niti nakon treće zapovijedi ne izvede vježbu ili neki njezin dio, vježba se prekida bez ocjenjivanja. Prilikom pozivanja umjesto zapovijedi "dođi" može se uporabiti ime psa. Zapovijed "dođi" zajedno s imenom psa smatra se dvostrukom zapovijedi.

U osnovnom položaju pas sjedi blizu i ravno uz lijevu stranu vodiča tako da su rame psa i koljeno vodiča u istoj liniji. Svaka vježba započinje i završava u osnovnom položaju. Zauzimanje osnovnog položaja na početku vježbe dozvoljeno je samo jednom. Kratka pohvala dozvoljena je samo nakon svake završene vježbe i to u osnovnom položaju. Nakon toga vodič može zauzeti novi osnovni položaj. Između pohvale i novog početka treba biti vremenski razmak od oko 3 sekunde.

Iz osnovnog položaja obavlja se tzv. izvođenje vježbe. Vodič ide najmanje 10, ali ne više od 15 koraka prije nego što izreče zapovijed za izvođenje vježbe. Između dijelova vježbe, sjedanje ispred vodiča i završetka te kod pristupanja psu ostavljenom u sjedećem ili ležećem položaju, trebaju prije izricanja zapovijedi biti jasne stanke od oko 3 sekunde. Prilikom dolaska po psa vodič može prići psu sprijeda ili straga.

Kod NP-OP sve vježbe izvode se na povodniku, a prilikom izdavanja zapovijedi vodiču je dozvoljeno kratko zaustavljanje.

Slobodno praćenje mora biti pokazano i između vježbi (NP-A). Opuštanje psa ili igranje sa psom, nije dozvoljeno.

Okret vodič izvodi na lijevo. Pas može kod okreta obići iza vodiča ili se s prednje strane u natrag postaviti uz lijevu nogu vodiča. Izvedba unutar jednog ispita uvijek mora biti ista.

Kod pozivanja psa da zauzme osnovni položaj uz nogu pas može obići vodiča i sjesti uz lijevu nogu ili se s prednje strane unatrag postaviti u osnovni položaj. Izvedba unutar jednog ispita uvijek mora biti ista.

Nakon sjedanja ispred vodiča pas može obići iza vodiča ili se s prednje strane u natrag postaviti u osnovni položaj.

Ako vodič zaboravi neku vježbu, sudac ga poziva da pokaže vježbu bez da mu oduzima bodove.

Praćenje na povodniku

NP – OP	20 bodova
NP – A	20 bodova

a) Zapovijedi: "*uz nogu*".

Zapovijed je dozvoljena samo na početku i kod promjene ritma hodanja.

b) Izvođenje:

Vježba se izvodi na povodniku. Vodič odlazi s psom koji ga prati na opuštenom povodniku, koji se nalazi u lijevoj ruci vodiča, posjeda psa i predstavlja se. Iz pravilnog osnovnog položaja (pas sjedi ravno uz lijevu nogu vodiča, a rame mu je u liniji s koljenom vodiča) pas mora na zapovijed "*uz nogu*" pažljivo, veselo i ravno pratiti vodiča s ramenom uvijek u liniji koljena vodiča, na lijevoj strani vodiča i kod zaustavljanja samostalno, brzo i ravno sjesti.

Na početku vježbe vodič ide s psom 50 koraka ravno bez zaustavljanja. U NP-OP i NP-A ne radi se provjera na pucanj. Nakon okreta i daljnjih 10 do 15 koraka vodič mora pokazati trčevići pa polagani korak (svaki najmanje po 10 koraka). Prijelaz iz trčevići pa polagani korak izvodi

se bez međukoraka. Načini hodanja moraju se jasno razlikovati po brzini.

U normalnom koraku izvodi se barem jedno skretanje u desno, jedno u lijevo i okret. Zaustavljanje treba pokazati barem jedanput iz normalnog koraka. Kod zaustavljanja pas brzo i ravno sjeda. Na kraju vježbe, a po uputi suca vodič kreće sa svojim psom prema skupini od najmanje četiri osobe koje se kreću. Vodič mora sa svojim psom zaobići po jednu osobu desno i jednu osobu lijevo te se barem jedanput zaustavi u skupini uz jednu osobu. Sudac može tražiti ponavljanje. Vodič s psom napušta skupinu i zauzima osnovni položaj.

c) Ocjenjivanje (vrijedi za sve načine hodanja):

Kretanje ispred vodiča, odmicanje u stranu, zaostajanje, polagano ili oklijevajuće sjedanje, dodatne zapovijedi, pomaganje povodnikom, pomaganje pokretima tijela, nepozornost pri načinima hodanja, skretanjima i okretima, potištenost psa povlače za sobom oduzimanje bodova.

Slobodno praćenje

NP – A	20 bodova
---------------	------------------

a) Zapovijedi: "uz nogu" .

Zapovijed je dozvoljena samo na početku i kod promjene ritma hodanja.

b) Izvođenje:

Iz pravilnog osnovnog položaja (pas sjedi ravno uz lijevu nogu vodiča, a rame mu je u liniji s koljenom vodiča) vodič ide sa svojim psom koji ga slobodno prati prema skupini. Vodič mora sa svojim psom zaobići po jednu osobu desno i jednu osobu lijevo te se barem jedanput zaustavi u skupini uz jednu osobu. Sudac može tražiti ponavljanje. Vodič s psom napušta skupinu i zauzima osnovni položaj.

Iz pravilnog osnovnog položaja (pas sjedi ravno uz lijevu nogu vodiča, a rame mu je u liniji s koljenom vodiča) pas mora na zapovijed "uz nogu" pažljivo, veselo i ravno pratiti vodiča s ramenom uvijek u liniji koljena vodiča, na lijevoj strani vodiča i kod zaustavljanja samostalno, brzo i ravno sjesti. U vježbi vodič ide s psom 50 koraka ravno bez zaustavljanja, nakon okreta i daljnjih 10 do 15 koraka vodič mora pokazati trčecí pa polagani korak (svaki najmanje po 10 koraka). Prijelaz iz trčecí u polagani korak izvodi se bez međukoraka.

Načini hodanja moraju se jasno razlikovati po brzini.

U normalnom koraku izvodi se barem jedno skretanje u desno, jedno u lijevo i okret. Zaustavljanje treba pokazati barem jedanput iz normalnog koraka. Kod zaustavljanja pas brzo i ravno sjeda. Vježba završava povratkom na početni položaj i zauzimanjem osnovnog položaja.

c) Ocjenjivanje:

Kretanje ispred vodiča, odmicanje u stranu, zaostajanje, polagano ili oklijevajuće sjedanje, dodatne zapovijedi, pomaganje pokretima tijela, nepozornost pri načinima hodanja, skretanjima i okretima, potištenost psa povlače za sobom oduzimanje bodova.

Sjedi iz normalnog koraka

NP – OP	20 bodova
NP – A	20 bodova

d) Zapovijedi: "uz nogu", "sjedi"

e) Izvođenje:

Iz pravilnog osnovnog položaja (pas sjedi ravno uz lijevu nogu vodiča, a rame mu je u liniji s koljenom vodiča) vodič ide sa svojim psom koji ga slobodno prati. Kod NP-OP vježba se izvodi na povodniku i vodič se može kratko zaustaviti kod izdavanja zapovijedi. Nakon daljnjih 10 do 15 koraka na zapovijed "sjedi" pas mora odmah sjesti u smjeru kretanja, bez da vodič način hodanja prekida, mijenja ili se osvrće (kod NP-OP povodnik ostaje na psu). Nakon daljnjih 15 koraka vodič stane i odmah se okrene prema psu koji mirno sjedi. Po uputi suca vraća se psu i postavlja se na njegovoj desnoj strani s ramenom u liniji koljena vodiča (kod NP-OP uzima povodnik).

f) Ocjenjivanje:

Greške u izvođenju, polagano sjedanje, nemirno i nepažljivo sjedenje povlače za sobom oduzimanje bodova. Ako pas legne ili ostane stajati umjesto da sjedne, oduzima se 5 bodova.

Lezi iz normalnog koraka

NP – OP	20 bodova
----------------	------------------

a) Zapovijedi: "uz nogu", "lezi", "sjedi"

b) Izvođenje:

Iz pravilnog osnovnog položaja (pas sjedi ravno uz lijevu nogu vodiča, a rame mu je u liniji s koljenom vodiča) vodič ide ravno sa svojim psom koji je na povodniku. Nakon 10 do 15 koraka vodič stane i izdaje zapovijed "lezi". Pas mora odmah leći u smjeru kretanja (povodnik ostaje na psu). Nakon što je pas legao, vodič se udaljava bez da način hodanja, mijenja ili se osvrće. Nakon daljnjih 30 koraka vodič stane i odmah se okrene prema psu koji mirno leži. Po uputi suca vraća se direktno psu, postavlja uz njegovu desnu stranu i uzima povodnik. Po uputi suca, vodič mora nakon oko 3 sekunde izdati psu zapovijed "sjedi" i pas mora brzo i ravno sjesti.

c) Ocjenjivanje:

Greške u izvođenju, polagano lijezanje, nemirno i nepozorno ležanje, povlače za sobom oduzimanje bodova.

Ako pas sjedne ili ostane stajati umjesto da legne, oduzima se 5 bodova.

Lezi iz normalnog koraka s dolaskom

NP – OP	20 bodova
NP – A	20 bodova

a) Zapovijedi: "uz nogu", "lezi", "dodi", "uz nogu"

b) Izvođenje:

Iz pravilnog osnovnog položaja (pas sjedi ravno uz lijevu nogu vodiča, a rame mu je u liniji s koljenom vodiča) vodič ide ravno sa svojim psom koji ga slobodno prati. Kod NP-OP vježba

se izvodi na povodniku i vodič se kratko zaustavlja prilikom izdavanja zapovijedi. Nakon 10 do 15 koraka na zapovijed "lezi" pas mora odmah leći u smjeru kretanja, bez da vodič način kretanja prekida mijenja ili se osvrće (kod NP-OP povodnik može ostati na psu).

Nakon daljnjih 30 koraka vodič stane i okrene se prema psu koji mirno leži. Po uputi suca poziva psa s "dođi" ili imenom. Pas mora radosno, brzo i direktno dotrčati vodiču i sjesti tik i ravno ispred njega. Kod NP-OP vodič uzima povodnik. Na zapovijed "uz nogu" pas brzo i ravno sjeda lijevo pokraj vodiča s ramenom u liniji koljena vodiča.

c) Ocjenjivanje:

Greške u izvođenju, polagano lijeganje, nemirno ležanje, polagano dolaženje, odnosno usporavanje kod dolaženja, raskoračni stav vodiča, greške prilikom sjedanja ispred vodiča povlače za sobom oduzimanje bodova.

Ako pas nakon zapovijedi "lezi" sjedne ili ostane stajati, oduzima se 5 bodova.

Odležavanje s ometanjem

NP – OP	20 bodova
NP – A	20 bodova

a) Zapovijedi: "lezi", "sjedi"

b) Izvođenje:

Na početku discipline B, iz pravilnog osnovnog položaja (pas sjedi ravno uz vodiča, a rame mu je u liniji s koljenom vodiča) vodič polegne psa sa zapovijedi "lezi" na mjesto koje odredi sudac i to bez da ostavi povodnik ili neki drugi predmet. Kod NP-OP povodnik ostaje na psu. Vodič se udaljava bez osvrtnja, unutar terena, najmanje 30 koraka i mirno stane u vidokrug psa, s leđima okrenut prema njemu. Pas mora bez utjecaja vodiča mirno ležati dok drugi pas izvodi vježbe od 1 do 4 kod NP-OP i NP-A. Po uputi suca vodič odlazi psu i postavi se na njegovoj desnoj strani (kod NP-OP vodič uzima povodnik). Po uputi suca, nakon oko 3 sekunde, na vodičevu zapovijed "sjedi" pas mora brzo i ravno sjesti.

c) Ocjenjivanje:

Nemirno ponašanje vodiča, kao i druga skrivena pomoć, nemirno ležanje psa, odnosno prerano ustajanje/sjedanje prilikom dolaska po psa povlače za sobom oduzimanje bodova. Ako pas stoji ili sjedi, ali ostane na mjestu odležavanja djelomično se boduje. Ako se pas udalji prije završetka 3. vježbe koju izvodi drugi pas na više od 3 m od mjesta odležavanja vježba se ocjenjuje s 0 bodova. Napusti li pas mjesto odležavanja nakon što je drugi pas završio 3. vježbu, vrši se djelomično bodovanje. Ako po odlasku po psa pas krene ususret vodiču, treba oduzeti do 3 boda.

Članak 23.

Pravilnik će se primjenjivati od 01.01.2012. a njegovo provođenje pratit će Povjerenstvo za športsku radnu kinologiju.

*Predsjednik Povjerenstva za ŠRK:
Zdravko Kliček*

*Predsjednik HKS-a:
Damir Skok, dr. vet. med.*